

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ
НАУКОВИЙ ЗБІРНИК

ВИПУСК 88

ЧАСТИНА 1

Вінниця
Вид. ТОВ «Нілан – ЛТД»
2018

Проблеми освіти: збірник наукових праць / Інститут модернізації змісту освіти МОН України. – Вінниця: ТОВ «Нілан – ЛТД», 2018. – Вип. 88 (частина 1). – 352 с.

ISBN 978-617-7607-11-2

Для науковців, аспірантів, викладачів і менеджерів освітньої системи.

Редакційна колегія:

Ю. І. Завалевський (головний редактор), Ю. М. Сафонов (заступник головного редактора), Ю. В. Ївженко (відповідальний секретар), Н. О. Гончарова, О. А. Дубасенюк, М. Б. Євтух, О. М. Ельбрехт, М. І. Жалдак, Н. І. Клокар, Б. Г. Кременський, В. І. Луговий, О. Л. Леута, О. І. Ляшенко, В. В. Олійник, Йозеф Польштуржискі, І. Ф. Прокопенко, В. О. Радкевич, О. Ю. Удалова, А. С. Чайковський

В основу збірника покладені матеріали наукових досліджень учасників XVIII Міжнародної науково-практичної конференції «Морально-патріотичне виховання студентської молоді в системі вищої освіти», організованої Барським гуманітарно-педагогічним коледжем імені Михайла Грушевського та Академією міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся».

Редакція не завжди поділяє позицію авторів.

Статті подано в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДНУ «Інституту модернізації змісту освіти» (протокол №3 від 28 березня 2018 р.).

Видання зареєстровано в Міністерстві юстиції України. Свідоцтво Серія КВ №2220012100ПР від 08.07.2016 р.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з педагогічних наук. Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.10.2017 №1413.

Відповідальні за випуск: А. І. Сторожук, Ю. В. Ївженко

ISBN 978-617-7607-11-2

© ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Міністерства освіти і науки України, 2018
© Барський гуманітарно-педагогічний коледж
імені Михайла Грушевського, 2018
© Вінниця, ТОВ «Нілан – ЛТД», 2018

Кочубей Тетяна Дмитрівна

МОРАЛЬНО-ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ У ТВОРЧОМУ ДОРОБКУ
УКРАЇНСЬКИХ ПРОСВІТНИКІВ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХVІІІ СТ. 298

Красильник Юрій Семенович

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В ОСВІТНЬОМУ
СЕРЕДОВИЩІ МАГІСТРАТУРИ УНІВЕРСИТЕТУ..... 309

Крижанівський Олександр Анатолійович

ЗБЕРЕЖЕННЯ ОБ'ЄКТУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ – САДИБИ З
БУДИНКОМ, В ЯКОМУ ПРОЖИВАВ М. М. КОЦЮБІНСЬКИЙ У
М. БАР ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА СТВОРЕННЯ НА ЙОГО БАЗІ
РЕГІОНАЛЬНОГО КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ЦЕНТРУ ДЛЯ
ПРОВАДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 320

Кулешова Олена Віталіївна, Міхеєва Людмила Василівна

СТРУКТУРА ПСИХОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ФОРМУВАННЯ..... 333

Куценко Сергій Володимирович

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В
КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ НАРОДНОГО ТАНЦЮ..... 342

Bibliography

1. Vishnevskiy O. Theoretical foundations of modern Ukrainian pedagogy : teach. manual / O. Vishnevskiy. – View. 3rd, finishing works. and complemented. – Kiyiv : Znannya, 2008. – 566 p. (in Ukrainian)
2. Research of problems of patriotic education in the Department of general pedagogy and philosophy of education [Electronic resource]. – Access mode : <https://naps.gov.ua/en/press/releases/715/>. – Title from the screen. (in Ukrainian)
3. Identity of Ukrainian citizens in the new conditions : state, tendencies, regional features / Natsionalna bezpeka i oborona. –2016. – №3–4. – P. 31. (in Ukrainian)
4. Zharovska O. P. Patriotic education of students in educational and educational environment of the pedagogical university : author's abstract. dis ... candidate ped sciences : [specialty] 13.00.07 «Teoriya i metodika vihovannya» / Zharovska Olena Petrivna ; Vinnitskiy derzh. ped. un-t im. M. Kotsyubinskogo. – Vinnitsya, 2015. – 23 p. (in Ukrainian)
5. Kuzminskiy A. I. Pedagogics of higher school: teach. manual / A. I. Kuzminskiy. – Kiyiv : Znannya, 2005. – 485 p. (in Ukrainian)
6. Lutay V. S. Philosophy of modern education : teach. manual / V. S. Lutay. – Kiyiv : Tsentр «Magistr-S» Tvorchoyi spilki vchiteliv Ukrayini, 1996. – 256 p. (in Ukrainian)
7. New explanatory dictionary of the Ukrainian language in 4 t. / V. Yaremenko, O. Slipushko. – T. 3. – Kiyiv : Akonit, 1999. – 927 p. (in Ukrainian)
8. Political culture and parliamentarism in Ukraine : current state and main problems (informational and analytical materials for the professional discussion December 14, 2017) [Electronic resource]. – Access mode : http://razumkov.org.ua/uploads/socio/2017_Politychna_kultura.pdf. – 125 p.
9. Rabadanova L. V. Biometric analysis of scientific publications in the field of national-patriotic education in the national abstract database «Ukrayinika naukova» (1998-2015) [Electronic resource] / L. V. Rabadanova. – Access mode : <http://lib.iitta.gov.ua/166132/1/Rabadanova.pdf>. (in Ukrainian)

УДК 930:728:908+37:7:379.8

Крижанівський Олександр Анатолійович – кандидат архітектури, доцент кафедри дизайну Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

E-mail: kryzhanovsky3@gmail.com

ЗБЕРЕЖЕННЯ ОБ'ЄКТУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ – САДИБИ З БУДИНКОМ, В ЯКОМУ ПРОЖИВАВ М. М. КОЦЮБІНСЬКИЙ У М. БАР ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА СТВОРЕННЯ НА ЙОГО БАЗІ РЕГІОНАЛЬНОГО КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ЦЕНТРУ ДЛЯ ПРОВАДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Авторський проект направлений на збереження на території Барської міської об'єднаної територіальної громади Вінницької області об'єкту культурної спадщини – садиби з будинком, в якому проживав М.М. Коцюбинський у м. Бар Вінницької області. Створення на її базі Регіонального культурно-мистецького центру для провадження туристичної діяльності. Загальна ціль проекту - це створення в Україні можливостей для розвитку конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому ринках національного туристичного продукту, формування позитивного іміджу Вінницької області у сфері мистецького туризму, розширення внутрішнього та збільшення обсягів в'їзного туризму. Даний захід здійснюється в рамках реалізації проекту Центру соціокультурного

проектування Міжнародного товариства прав людини «Барська земля Поділля – європейський вимір для сталого розвитку».

Ключові слова: об'єкт культурної спадщини; будинок, в якому проживав М. М. Коцюбинський; Регіональний культурно-мистецький центр; туристична діяльність; Центр соціокультурного проектування Міжнародного товариства прав людини.

Kryzhanovsky Oleksandr – Candidate of Architecture, Associate Professor of the Design Department of the Institute of Arts of Borys Grinchenko Kyiv University

E-mail: kryzhanovsky3@gmail.com

CONSERVATION OF THE OBJECT OF THE CULTURAL HERITAGE - THE MANOR WITH THE HOUSE WHERE LIVED M. KOTSIUBINSKY IN THE BAR CITY OF VINNITSKY REGION AND CREATION ON ITS BASIS OF THE REGIONAL CENTER OF CULTURE AND ARTS FOR THE IMPLEMENTATION OF TOURIST ACTIVITY

Annotation. *The author's project is aimed at preserving in the territory of the Bar's urban united territorial community of Vinnitsa region an object of cultural heritage - a manor with the house where lived M. Kotsyubinsky in the Bar city of Vinnytsky region. Creation on its basis of the Regional Center of Culture and Arts for the implementation of tourism activities. The overall goal of the project is to create opportunities in Ukraine for the development of a national tourist product that is competitive on the domestic and global markets, the formation of a positive image of the Vinnitsky region in the field of artistic tourism, the expansion of domestic tourism, and an increase in the volume of inbound tourism. This event is carried out within the framework of the project of the Center for Socio-Cultural Design of the International Society for Human Rights «Bar land of the Podillya - European Dimension for Sustainable Development». The project provides. Development of design and budget documentation and carrying out for the restoration of the Kotsyubinsky house. Creation of the material base and filling the administrative staff of the Regional Cultural and Arts Center. Training of personnel for the performance of official duties. Establishment of international relations. Conducting archaeological research of the cultural layer of XV - XVI centuries on the territory of the Kotsyubinsky house in the city of Bar.*

Key words: *object of cultural heritage; the house in which MM Kotsyubinsky lived; the Regional center of culture and arts; tourist activity; Center for Socio-Cultural Design of the International Society for Human Rights.*

Крыжановский Александр Анатолиевич – кандидат архитектуры, доцент кафедры дизайна Института искусств Киевского университета имени Бориса Гринченка

E-mail: kryzhanovsky3@gmail.com

**СОХРАНЕНИЕ ОБЪЕКТА КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ –
УСАДЬБЫ С ДОМОМ, В КОТОРОМ ПРОЖИВАЛ
М. М. КОЦЮБИНСКИЙ В Г. БАР ВИННИЦКОЙ ОБЛАСТИ
И СОЗДАНИЕ НА ЕГО ОСНОВЕ РЕГИОНАЛЬНОГО ЦЕНТРА
КУЛЬТУРЫ И ИСКУССТВ ДЛЯ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ
ТУРИСТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**

Аннотация. Авторский проект направлен на сохранение на территории Барской городской объединенной территориальной общины Винницкой области объекта культурного наследия - усадьбы с домом, в котором проживал М.М. Коцюбинский в г. Бар Винницкой области. Создание на ее базе Регионального центра культуры и искусств для осуществления туристической деятельности. Общая цель проекта - это создание в Украине возможностей для развития конкурентоспособного на внутреннем и мировом рынках национального туристического продукта, формирование положительного имиджа Винницкой области в сфере культурно-художественного туризма, расширения внутреннего и увеличение объемов въездного туризма. Данное мероприятие осуществляется в рамках реализации проекта Центра социокультурного проектирования Международного общества прав человека «Барская земля Подолья - европейское измерение для устойчивого развития».

Ключевые слова: объект культурного наследия; дом, в котором проживал М. М. Коцюбинский; Региональный центр культуры и искусств; туристическая деятельность; Центр социокультурного проектирования Международного общества прав человека.

Формулювання проблеми. Відповідно до проведеного SWOT-аналізу [7], сильною стороною Барської територіальної об'єднаної громади є багата історико-архітектурна і духовна спадщина, що сприяє розвитку туризму. Слабкою стороною є занедбаність історичних пам'яток, які не використовуються в культурно-просвітницьких цілях. Потенційно можливим є зростання популярності історичного, наукового, мистецького, шкільного та студентського туризму.

Пам'ятка історії і культури місцевого значення (№ 313 від 10.06.1971 р) – будинок № 15 по вул. Святого Миколая у м. Бар Вінницької обл., в якому жила родина М. М. Коцюбинського з 1872 – 1875 рр., був збудований в другій половині ХІХ ст. і нині перебуває в гостро аварійному

стані. Останні капітальні ремонти проводилися у 1948, 1966-1968, 1973-1974 рр.

Садиба з будинком розташована в самому центрі міста поряд з пам'ятками національного значення (Кармелітський монастир, Кафедральний собор Успіння Пресвятої Богородиці, костюл Святої Анни, залишки фортеці), які відвідують тисячі туристів, прихожани та іноземні делегації. Проблема полягає у відсутності належного утримання й використання цієї пам'ятки національного надбання, що спричинене непридатністю будівлі для експлуатації. Це, перш за все відображається на туристичному іміджі Барської міської об'єднаної територіальної громади та Поділля в цілому, оскільки постать Михайла Коцюбинського є знаковою для української культури.

За оцінкою Всесвітньої туристичної організації ООН (ЮНВТО), щорічно в світі реєструється близько 1 млрд. подорожей за кордон (і це не рахуючи внутрішнього туризму). На частку туризму припадає 10% глобального ВВП і 6% – загального світового експорту. Загальна кількість робочих місць, що прямо або опосередковано стосуються сфери туризму, становить 11%. У 2015 році частка міжнародних туристичних прибуттів збільшилася на 4,4% і становила 1184 млн. туристів [8]. За прогнозом Всесвітньої туристичної організації до 2020 року Україна може ввійти в першу двадцятку країн з найбільш популярними напрямками туризму [2].

Причини виникнення проблем.

1. Відсутність стратегії розвитку туристичної інфраструктури у місті Бар, що призводить до нерационального використання історико-культурного потенціалу об'єктів культурної спадщини для туристичної діяльності.

2. Відсутність бюро промоції туристичного потенціалу громади, що призводить до недостатньої обізнаності населення регіону (регіонів), щодо цінностей території та об'єктів історико-культурної спадщини Барської міської об'єднаної територіальної громади.

3. Відсутність проектно-кошторисної документації на реставрацію об'єкту культурної спадщини – будинку, в якому проживав М. М. Коцюбинський.

Наслідки проблемної ситуації. Проблема аварійного стану будинку і садиби М. Коцюбинського може призвести до фізичного зникнення пам'ятки історії і культури місцевого значення – будинку в якому жила родина М. М. Коцюбинського з 1872 – 1875 рр. у м. Бар, а також негативно вплинути на:

1. зниження позитивного іміджу Барської міської об'єднаної територіальної громади у сфері туризму на зовнішньому та внутрішньому туристичному ринку;

2. зменшення кількості внутрішніх та зовнішніх туристів, що відвідують об'єкти культурної спадщини на території Барської міської об'єднаної територіальної громади;

3. зменшення кількості робочих місць, що прямо або опосередковано стосуються сфери туризму.

Загальнонаціональною проблемою є те, що Україна може не увійти в першу двадцятку країн з найбільш популярними напрямками туризму. На світовому рівні частка туризму може залишатися на рівні 10% глобального ВВП і 6% – загального світового експорту. Зникнення кожної знакової пам'ятки негативно позначається на загальному іміджі держави.

Актуальність проекту. Проект став продовженням роботи щодо аналізу та вирішення кола проблем, що були сформульовані в Резолюції та рекомендаціях «Круглого столу» на тему «Культурна, історична, архітектурна та природна спадщина Барської землі Поділля в контексті сталого просторового розвитку Європи» (м. Київ, 2 липня 2009 р.) [4], в Резолюції та Рекомендаціях II Міжнародної науково-практичної конференції «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку (до 470-річчя надання місту Бар Магдебурзького права)» (м. Бар, 30 вересня 2010 р.) [5,6], що відбулися в рамках проекту Центру соціокультурного проектування Міжнародного товариства прав людини (далі Центр СКП МТПЛ) «Барська земля Поділля – європейський вимір для сталого розвитку» (автори та керівники проекту – М. М. Мосунов, О. А. Бакалець, О. А. Крижанівський), а також зафіксовані у матеріалах III та IV Міжнародних науково-практичних конференціях: «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку», що були проведені у місті Бар у 2014 та 2016 роках.

Попередні напрацювання знайшли відображення у Стратегічному плані розвитку Барської міської об'єднаної територіальної громади до 2020 року і відповідає стратегічній цілі 3 «Розвиток туризму», операційній цілі 3.2. «Розвиток інфраструктури зеленого, релігійного та інших видів туризму, народних промислів», завданню 3.2.2. «Проведення ремонтних і реставраційних робіт пам'яток місцевого значення та об'єктів історико-культурної спадщини громади» [7].

Проект відповідає також завданням: «Збереження історико-культурних цінностей та природної спадщини, забезпечення в регіонах доступності до культурної та природної спадщини», «Застосування об'єктів культурної спадщини для провадження туристичної діяльності», пріоритетного напрямку «Раціональне використання природно-ресурсного потенціалу, збереження культурної спадщини та найцінніших природних територій» стратегічної цілі 1 «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2014 року № 385, плану заходів на 2015-2017 роки з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07 жовтня 2015 року № 821.

Відповідно до проекту «Барська земля Поділля – європейський вимір для сталого розвитку» пропонується зробити м. Бар об'єктом та суб'єктом реалізації основних принципів «Європейської хартії міст II: Маніфесту нової урбаністики», прийнятої Радою Європи (2008); «Основних принципів сталого просторового розвитку європейського континенту» (Основні принципи СЕМАТ); Європейської ландшафтної конвенції (Флорентійська конвенція), прийнятої Комітетом Міністрів Ради Європи в 2000 р.; «Стратегії розвитку туризму і курортів», схваленої Кабінетом Міністрів України (2008), та інших нормативно-правових актів, що спрямовані на сталий розвиток суспільства та передбачають участь громадян у розробці, прийнятті та виконанні рішень.

Реалізація проекту стосується цільової групи Барської міської об'єднаної територіальної громади Вінницької області, які будуть займатися історичним, мистецьким, науковим, шкільним та студентським туризмом. Це митці, науковців, педагоги, студенти Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Михайла Грушевського, працівники Барського історичного музею, Барської центральної бібліотеки, в кількості близько 100 осіб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

17 травня 2008 року в м. Бар Вінницької області в Барському гуманітарно-педагогічному коледжу імені Михайла Грушевського була проведена I Міжнародна науково-практичної конференції «*Бар. Барська земля – кризь призму століть*» [1]. На цій конференції були представлені доповіді: А. Паніматченко «Навчання Михайла Коцюбинського в Барській народній школі»; А. Подолинного «Сей період життя найбільш для мене важний...» Місто Бар у житті М. Коцюбинського»; Б. Подусівської «Життя та молоді роки М. Коцюбинського в Барі та Шаргороді», які висвітлювали барський період життя Коцюбинського. Про цей період життя маємо на сьогодні кілька важливих свідчень самого письменника, а також присвячених йому спогадів і наукових розвідок. Велику увагу мають автобіографічні нотатки письменника, його листи, деякі інші документи. На думку А. Подолинного, професора Вінницького педагогічного університету ім. М. Коцюбинського, усі ці матеріали є надзвичайно цінним джерелом для з'ясування проблеми, як формувався і визрівав талант класика української літератури XIX – XX ст., яку роль відіграв Бар у формуванні національної свідомості М. Коцюбинського.

В рамках цієї конференції експертно-консультативною радою Центру СКП МТПЛ була створена робоча група для розробки рекомендацій конференції та контролю за їх реалізацією в конкретних проектах.

10 червня 2008 року за сприянням Центру СКП МТПЛ в Державній науковій архітектурно-будівельній бібліотеці імені В. Г. Заболотного у м. Києві проведено перше засідання Бібліотечного клубу «*Національні святині*» на тему: «*Історія малих міст України: місто Бар Вінницької*

області». Основне завдання яке поставило керівництво Центру СКП МТПЛ перед учасниками засідання було: започаткувати нові форми комунікаційних зв'язків між суб'єктами сучасного соціокультурного процесу, які знаходячись окремо один від одного у різних історичних містах України, подібних до Бару та Києва, можуть взаємодіяти між собою з метою **створення національного руху сприяння відновленню європейської міської культури та захисту європейських регіональних ландшафтів**, зокрема, природо-культурних ландшафтів **Барської Землі Поділля**. Для досягнення цієї мети експерти Центру розробляють технології формування активних суб'єктів просторового сталого розвитку з розвиненою міською та регіональною культурою. Складовою цих технологій є соціокультурне проектування для привернення уваги громадськості до вивчення історії й культури своїх та інших малих міст, їх архітектурних пам'яток, на збереження свого природно-культурного надбання, розвитку регіонального краєзнавства та місцевого туризму. Завдяки рівню порушених проблем та якості розроблених ідей та рекомендацій засідання Бібліотечного клубу, цей захід був відмічений громадськістю міста Бар як значний, тому і увійшов до складу найважливіших подій в сучасній історії Барської землі Поділля.

2 липня 2009 року за організацією Центром СКП МТПЛ в Державній науковій архітектурно-будівельній бібліотеці імені В.Г.Заболотного (м. Київ) відбулося засідання «круглого столу» на тему: **«Культурна, історична, архітектурна та природна спадщина Барської землі Поділля в контексті сталого просторового розвитку Європи»**.

Відповідно до прийнятої резолюції та рекомендацій «Круглого столу» представникам наукових, навчально-дослідних, навчальних та культурно-просвітницьким закладам було запропоновано розробити, відповідно до:

п.2.2., проекти для проведення науково-технічних досліджень фундаментів та розробки архітектурно-планувальних завдань щодо реконструкції музею-садиби Михайла Коцюбинського;

п.2.6., пропозиції щодо формування сучасних мереж соціально-культурної інфраструктури міста Бар;

п.2.7., сучасні принципи формування схем туристичних маршрутів міста, району та регіону;

п.2.8., перелік основних тем архітектурних та містобудівних проектів та тем робіт з дизайну міського середовища міста Бар, що відповідають інтересам громади та вимогам і нормам міжнародних організацій.

Представникам Барської міської ради було запропоновано сприяти розробці та впровадженню нормативно-правових документів, відповідно до:

п.3.22., містобудівній концепції історико-архітектурного центру міста;

п.3.24., концепції музею М. Коцюбинського в системі історико-архітектурного центру міста;

Представникам Вінницької обласної ради та Вінницької обласної державної адміністрації, було запропоновано відповідно до:

п.5.4., створити обласний туристично-інформаційний центр, як ресурс сталого соціально-економічного розвитку Барського та інших районів області;

п.5.5., розробити заходи щодо збереження й розвитку культурної, історичної, архітектурної та природної спадщини Барської землі Поділля та внести їх до обласної Програми розвитку культури та духовного відродження;

Міністерству освіти та науки України було запропоновано, відповідно до п.7.1.,7.6., створити комплексну міжвузівську програму, щоб місто Бар стало об'єктом наукових досліджень на рівні курсових та дипломних робіт.

23 січня 2010 року в читальному залі Барської районної бібліотеки, в рамках проекту «Барська земля Поділля: європейський вимір для сталого розвитку», відбулось засідання круглого столу під назвою «Формування концепції відродження музею-садиби М. М. Коцюбинського у Барі». В обговоренні взяли участь представники місцевої влади, керівники установ та навчальних закладів, громадські активісти і краєзнавці міста. На круглому столі було прийнято рішення про створення літературно-мистецького центру та музею Михайла Коцюбинського.

В подальшому, за сприянням О. Крижанівського, Державне підприємство «Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій» (ДП НДІБК) в 2010 році провело обстеження та надало експертний висновок про технічний стан конструкцій будинку М. М. Коцюбинського.

29-30 вересня 2010 року (м. Бар) на базі Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Михайла Грушевського проведена II Міжнародна науково-практична конференція *«Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку (до 470-ї річниці надання місту Бар Магдебурзького права)»*, ідея, концепція та тематика конференції розроблялась керівником Центру М. Мосуновим за участю експертно-консультативної ради Центру СКП МТПЛ.

Для реалізації в життя рекомендацій II Міжнародної науково-практичної конференції представникам Барської районної ради та Барської районної державної адміністрації спільно із науковими установами було запропоновано сприяти розробці та здійсненню, відповідно до:

п.3.10., концепції музею М. Коцюбинського в системі історико-архітектурного центру міста;

п.4.1., програми щодо збереження й розвитку культурної, історичної, архітектурної та природної спадщини Барської землі Поділля та внести їх до обласної Програми розвитку культури та духовного відродження,

програм (стратегій) соціально-культурного розвитку регіону. В рамках цих програм (стратегій) необхідно передбачити розробку, відповідно до:

п.4.2., стратегії сталого розвитку курортно-рекреаційних територій і туристичних центрів;

Міністерству освіти та науки України сумісно із Громадською радою при міністерстві при формування державної політики було запропоновано, відповідно до:

п.7.5., з метою розвитку туризму в місті Бар та районі, популяризації пам'яток історії та культури рекомендувати адміністрації Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Михайла Грушевського розпочати підготовку фахівців за спеціальністю «Організація туристичного обслуговування». Відкриття у Барському гуманітарному коледжі імені Михайла Грушевського групи по спеціалізації «екскурсовод», «туризм», стратегічний менеджмент»;

п.7.7., сприяти створенню комплексної міжвузівської програми, щоб малі міста України та місто Бар стали об'єктом наукових досліджень на рівні курсових та дипломних робіт.

28 жовтня 2011 року кафедрою образотворчого мистецтва та дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка під керівництвом доцента кафедри О.А. Крижанівського, в рамках реалізації рішень круглого столу від 23 лютого 2010 року та в рамках започаткованого на кафедрі проекту «Борис Грінченко та його соратник Михайло Коцюбинський» проведені обмірні роботи фасадів та приміщень музею-будинку Михайла Коцюбинського, затверджена тема та розпочата робота над дипломним проектом «Дизайн середовища музею-садиби Михайла Коцюбинського у м. Бар Вінницької обл.». В роботі передбачено дослідження дитячого періоду у творчості Михайла Коцюбинського, виготовлення обмірних креслень фасадів будинку, розробка історичної довідки, розробка пропозицій відновлення фасадів будинку, розробка сувенірної продукції, (календарі, пазли).

19 травня 2012 року у рамках святкування Дня міста та Днів польської культури, а також у рамках реалізації рішень круглого столу від 23 лютого 2010 року, відповідно до протоколу домовленості про співпрацю від 01 грудня 2011 року у місті Бар Вінницької області відбулася презентація проекту Центру СКП МТПЛ «Відродження європейської міської культури та архітектурного ансамблю історичного центру міста Бару Поділля».

В рамках презентації, поряд із передпроектними пропозиціями групи бакалаврів кафедри інформаційних технологій в архітектурі Київського національного університету будівництва і архітектури, був представлений дипломний проект кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка «Дизайн середовища музею-садиби Михайла Коцюбинського у м. Бар Вінницької обл.» (робота студента IV курсу групи ДЗБ-1-08-4.Од Яноша

Яношовича Фріндта. Керівник – доцент кафедри, кандидат архітектури О. А. Крижанівський).

Загальні цілі проекту. Створення в Україні можливостей для розвитку конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому ринках національного туристичного продукту, розширення внутрішнього та збільшення обсягів в'їзного туризму. Збереження та застосування об'єкту культурної спадщини – садиби з будинком, в якому проживав М. Коцюбинський у м. Бар Вінницької області для провадження культурно-мистецької туристичної діяльності. Це буде сприяти створенню оптимальних умов для розкриття власного туристичного потенціалу та формування позитивного іміджу Вінницької області з ефективним використанням конкурентних переваг регіональної економіки у сфері мистецького туризму на зовнішньому та внутрішньому туристичному ринку.

Конкретна ціль. Збереження об'єкту культурної спадщини Барської територіальної об'єднаної громади Вінницької області – садиби з будинком, в якому проживав М.М. Коцюбинський у м. Бар Вінницької області та створення на її базі Регіонального культурно-мистецького центру для провадження туристичної діяльності.

Види діяльності:

1. Розробка проектно-кошторисної документації на реставрацію будинку Коцюбинського.
2. Проведення реставрації будинку Коцюбинського.
3. Створення матеріальної бази та наповнення адміністративного штату Регіонального культурно-мистецького центру.
4. Створення стратегії розвитку центру. Навчання персоналу виконанню посадових обов'язків.
5. Культурно-просвітницька діяльність Регіонального культурно-мистецького центру. Налагодження міжнародних зв'язків.
6. Проведення археологічних досліджень культурного шару XV – XVI ст. на території садиби з будинком М.М. Коцюбинського у місті Бар.

Вид діяльності 1. Розробка проектно-кошторисної документації на реставрацію будинку Коцюбинського.

Попередні роботи. Комплексні наукові дослідження. Попередні роботи (ознайомлення з поточним станом об'єкта, визначення фізичного об'єму, складання акту технічного стану, втрат первісного вигляду та категорії складності пам'ятки, попередні пропозиції з реставрації). Складання реставраційного завдання. Історико-архівні та бібліографічні дослідження. Фотофіксація в архівах. Складання історичної записки. Архітектурні обміри пам'ятки, організація зондажів і шурфів. Детальне інженерне обстеження. Хіміко-технологічне дослідження.

Стадія «Проект». Розробка проекту реставрації (архітектурно-будівельні рішення). Складання креслень опорядження фасадів. Розробка

технології виконання ремонтно-реставраційних робіт. Розробка ПОРу. Виконання експозиційного матеріалу. Складання пояснювальної записки до проекту. Благоустрій території(генплан). Кошторисна документація на стадії «П». **Стадія «Робочі креслення».**

Вид діяльності 2. Проведення реставрації будинку Коцюбинського. Проведення будівельно-монтажних та реставраційних робіт фасадів. Внутрішні опоряджувальні роботи. Благоустрій території.

Вид діяльності 3. Створення матеріальної бази та наповнення адміністративного штату Регіонального культурно-мистецького центру. Закупка меблів, комп'ютерної техніки. Формування штатного розкладу центру. Інформування діяльності центру в ЗМІ. Проведення моніторингу, аудиту проекту.

Вид діяльності 4. Створення стратегії розвитку центру. Навчання персоналу виконанню посадових обов'язків. Організація та проведення тренінгу по виконанню посадових обов'язків працівників Регіонального культурно-мистецького центру. Створення статуту, стратегії розвитку культурно-мистецького центру.

Вид діяльності 5. Культурно-просвітницька діяльність Регіонального культурно-мистецького центру. Налагодження міжнародних зв'язків. Організація виставок, презентацій, майстер-класів. Промоційна діяльність. Створення проектів. Підготовка заявок на участь в грантах.

Вид діяльності 6. Проведення археологічних досліджень культурного шару XV – XVI ст. на площі 1600 кв.м на території садиби з будинком М. М. Коцюбинського.

1. Складання архітектурно-археологічного завдання.

2. Підготовка та проведення архітектурно-археологічних досліджень території садиби з будинком.

3. Звіт з висновком за результатами наукової археологічної експертизи садиби з будинком Коцюбинського у місті Бар.

Очікувані результати:

1. Проведення реконструкції садиби та будинку, в якому проживав М.М. Коцюбинський у м. Бар Вінницької обл.

2. Створення Регіонального культурно-мистецького центру на базі будинку, в якому проживав М.М. Коцюбинський.

3. Висновок за результатами наукової археологічної експертизи садиби Коцюбинського з можливістю виявлення структури садиби та втрачених будівель на її території, а також з перспективою їх відновлення. Поповнення Барського історичного музею археологічними артефактами.

Сталість результатів проекту.

Фінансова сталість. Подальший розвиток і функціонування Регіонального культурно-мистецького центру створить оптимальні умови для розкриття власного туристичного потенціалу Барської міської об'єднаної територіальної громади, що позначиться на формуванні й

розвитку джерел надходжень до місцевого чи державного бюджету. Участь в міжнародних грантових програмах по розвитку історичного, наукового, мистецького, шкільного та студентського туризму надасть можливість в подальшому перейти на засади самоокупності або незалежності від бюджетного фінансування.

Інституційна сталість. Створення на базі будинку-садиби Михайла Коцюбинського Регіонального культурно-мистецького центру у взаємодії з навчальними закладами міста, з такими як Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського, Барський історичний музей, Барська центральна бібліотека та інші культурні заклади міста, спільними зусиллями зможуть створити оптимальні умови для розкриття власного туристичного потенціалу. Угоди про співпрацю, які будуть укладатися із вітчизняними та зарубіжними партнерами, сприятимуть формуванню позитивного іміджу Вінницької області у сфері історичного, наукового, мистецького, шкільного та студентського туризму на зовнішньому та внутрішньому туристичному ринку.

Регіональний культурно-мистецький центр набуває повноважень власника матеріальних або інтелектуальних об'єктів (продуктів), одержаних за результатами проекту, а також вплив на розвиток місцевого потенціалу та вирішення наявних проблемних питань.

Політична сталість. Реалізація проекту на місцевому рівні стане поштовхом для розвитку туризму та створення оптимальних умов для розкриття власного туристичного потенціалу Барської міської об'єднаної територіальної громади та ефективного використання конкурентних переваг регіональної економіки. На державному рівні проект буде сприяти реалізації в Україні можливостей для розвитку конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому ринках національного туристичного продукту, розширення внутрішнього та збільшення обсягів в'їзного туризму. Формування позитивного іміджу Вінницької області у сфері туризму на зовнішньому та внутрішньому туристичному ринку.

Загальні показники ефективності реалізації проекту:

1. Поява сучасно облаштованої історико-культурної пам'ятки з прилеглою до неї територією, що може бути адаптована для культурно-просвітницьких цілей.

2. Реалізація проекту стане додатковим поштовхом для розвитку туризму.

3. Створення постійних робочих місць та збільшення частки зайнятих у туристичній індустрії у загальній чисельності зайнятих у Вінницькій обл.

4. Забезпечення рівних можливостей.

5. Очікування додаткового надходження туристичного збору до державного та/або місцевого бюджету.

6. Збільшення кількості внутрішніх та іноземних туристів.

7. Збільшення кількості гостей культурно-мистецьких заходів, у т.ч. іноземних;

8. Збільшення середніх витрат туриста під час перебування та відпочинку на території Барської територіальної об'єднаної громади.

Література:

1. Бар. Барська земля – кризь призму століть / Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції / За наук. ред. Дмитрієнко М.Ф. – Бар. РВВ Барського ГПК, 2008. - 448 с.
2. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року Програма регіонального розвитку «Розвиток туризму» [Електронний ресурс] <http://miroraj.gov.ua/archives/29563>
3. Концепція II Міжнародної науково-практичної конференції «Барська земля Поділля: Європейська спадщина та перспективи сталого розвитку (до 470-річчя надання місту Бар Магдебурзького права)» [Електронний ресурс] <http://nauch.com.ua/kultura/7186/index.html>
4. Культурна, історична, архітектурна та природна спадщина Барської землі Поділля в контексті сталого просторового розвитку Європи: Матеріали засідання «Круглого столу», м. Київ, ДНАББ ім. В. Г. Заболотного, 2 липня 2009 р. / Редкол.: М. М. Мосунов (відп. ред.), О. А. Крижанівський, Г. А. Войцехівська, Д. О. Мироненко; Мінрегіонбуд України, ДНАББ ім. В. Г. Заболотного, Центр соціокультурного проектування та комунікативних технологій Інституту місцевої демократії, Барська районна державна адміністрація, Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського, Інститут інвестиційної стратегії регіонального розвитку, Київський національний університет будівництва і архітектури, Міжнародне товариство прав людини –Українська секція. – К., 2010. – 88 с.
5. Резолюція II Міжнародної науково-практичної конференції «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку (до 470-річчя надання місту Бар Магдебурзького права)» / Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Вип. 19. Серія: Історія: Збірник наукових праць / За заг. ред. проф. П.С. Григорчука – Вінниця, 2011. – 337 с. – С. 324 – 325.
6. Рекомендації II Міжнародної науково-практичної конференції «Барська земля Поділля: європейська спадщина та перспективи сталого розвитку (до 470-річчя надання місту Бар Магдебурзького права)» / Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Вип. 19. Серія: Історія: Збірник наукових праць / За заг. ред. проф. П.С. Григорчука – Вінниця, 2011. – 337 с. – С. 326 – 332.

7. Стратегічний план розвитку Барської громади до 2020 року [Електронний ресурс] <http://www.bar-city.com.ua/strategiya-rozvitku.html>
8. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року [Електронний ресурс] <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249826501>

Bibliography:

1. Bar. Barska zemlia – kriz pryizmu stolit / Materialy I Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii / Za nauk. red. Dmytriienko M.F. – Bar. RVV Barskoho HPK, 2008. - 448 s.
2. Derzhavna stratehiia rehionalnoho rozvytku na period do 2020 roku Prohrama rehionalnoho rozvytku «Rozvytok turyzmu» [Elektronnyi resurs] <http://miorai.gov.ua/archives/29563>
3. Kontsepsiia II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Barska zemlia Podillia: Yevropeiska spadshchyna ta perspektyvy staloho rozvytku (do 470-richchia nadannia mistu Bar Mahdeburzkoho prava)» [Elektronnyi resurs] <http://nauch.com.ua/kultura/7186/index.html>
4. Kulturna, istorychna, arkhitekturna ta pryrodna spadshchyna Barskoi zemli Podillia v konteksti staloho prostorovoho rozvytku Yevropy: Materialy zasidannia «Kruhloho stolu», m. Kyiv, DNABB im. V. H. Zabolotnoho, 2 lypnia 2009 r. / Redkol.: M. M. Mosunov (vidp. red.), O. A. Kryzhanivskiy, H. A. Voitsekhivska, D. O. Myronenko; Minrehionbud Ukrainy, DNABB im. V. H. Zabolotnoho, Tsentr sotsiokulturnoho proektuvannia ta komunikatyvnykh tekhnolohii Instytutu mistsevoi demokratii, Barska raionna derzhavna administratsiia, Barskyi humanitarno-pedahohichnyi koledzh imeni Mykhaila Hrushevskoho, Instytut investytsiinoi stratehii rehionalnoho rozvytku, Kyivskiy natsionalnyi universytet budivnytstva i arkhitektury, Mizhnarodne tovarystvo prav liudyny –Ukrainska sektsiia. – K., 2010. – 88 s.
5. Rezoliutsiia II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Barska zemlia Podillia: yevropeiska spadshchyna ta perspektyvy staloho rozvytku (do 470-richchia nadannia mistu Bar Mahdeburzkoho prava)» / Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Vyp. 19. Seriia: Istorii: Zbirnyk naukovykh prats / Za zah. red. prof. P.S. Hryhorchuka – Vinnytsia, 2011. – 337 s. – S. 324 – 325.
6. Rekomendatsii II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Barska zemlia Podillia: yevropeiska spadshchyna ta perspektyvy staloho rozvytku (do 470-richchia nadannia mistu Bar Mahdeburzkoho prava)» / Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Vyp. 19. Seriia: Istorii: Zbirnyk naukovykh prats / Za zah. red. prof. P.S. Hryhorchuka – Vinnytsia, 2011. – 337 s. – S. 326 – 332.
7. Stratehichni plan rozvytku Barskoi hromady do 2020 roku [Elektronnyi resurs] <http://www.bar-city.com.ua/strategiya-rozvitku.html>
8. Stratehiia rozvytku turyzmu ta kurortiv na period do 2026 roku [Elektronnyi resurs] <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249826501>

УДК: 37.015.3:378

Кулешова Олена Віталіївна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки Хмельницького національного університету

E-mail: lenakul@ukr.net

Міхеєва Людмила Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки Хмельницького національного університету

E-mail: ludamixeeva@ukr.net

СТРУКТУРА ПСИХОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

Анотація. У публікації автори аналізують проблему психологічної культури як структурного психічного утворення, що формується і виявляється в педагогічній взаємодії, визначають структуру психологічної